

Handläggare
Denisa Fazlji
Telefon: 0850824983

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2021-06-10

När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2021/472

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Ärendet har remitterats till förvaltningen för synpunkter avseende betänkandet ”När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)”. Betänkandet beskriver flera förslag om förändringar och en reform för nuvarande tandvårdssystem. Förslagen är att sänka besökskostnaden, avveckla kostnadsfri tandvård för åldersgruppen 20-23 år, behovsstyrd resursfördelning, statlig selektiv tandvård samt fyra kostnadsberäkningar på ett högkostnadsskydd inom tandvård.

Förvaltningen ställer sig positivt till utredarens föreslagna åtgärder i slutbetänkandet som syftar till att främja jämlik tandhälsa för befolkningen och ett resurseffektivt tandvårdssystem genom behovsstyrd provning, lägre och fast besökskostnad och ett välfärdssystem för tandvården som är mer likt välfärdssystemet för den övriga vården.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 8 mars 2018 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att utreda och lämna förslag till hur tandvårdssystemet kan utvecklas för att bli mer resurseffektivt och jämlikt. Utredningen har utmynnat i betänkandet ”När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU 2021:8)”. Föreslagna förändringar ska gynna en regelbunden och förebyggande tandvård och syfta till att minska skillnaderna i tandhälsa i befolkningen (dir. 2018:16). Ett tilläggsdirektiv beslutades av regeringen i januari 2020 vilket innebar att uppdraget till utredningen utvidgades till att utreda och föreslå en ny reglering

för tandvård till personer med särskilda behov av tandvårdsinsatser (dir. 2020:1). Ytterligare ett tilläggsdirektiv beslutades i november 2020 och innebar att utreda och föreslå alternativa modeller för ett nytt eller justerat statligt högkostnadsskydd, mer likt hälso- och sjukvårdens system, i syfte att stärka skyddet mot höga tandvårdskostnader, gynna en regelbunden och förebyggande tandvård och uppnå en mer jämlik tandhälsa och ett mer resurseffektivt tandvårdssystem (dir. 2020:115). Kommunstyrelsen har remitterat slutbetänkandet till Skärholmens stadsdelsnämnd.

Remissvaret ska ha inkommit till Kommunstyrelsen senast den 3 augusti 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst.

Ärendet

Utredningen som utförts har haft utgångspunkten i tre olika utredningsdirektiv; en mer resurseffektiv och jämlik tandvård, att utreda och föreslå en ny reglering för tandvård till personer med särskilda behov av tandvårdsinsatser samt utreda och föreslå alternativa modeller för ett nytt eller justerat statligt högkostnadsskydd. Utredningen fastslår att det, trots en positiv utveckling på befolkningsnivå, finns tydliga socioekonomiska skillnader avseende tandhälsa. Socioekonomi har även betydelse för skillnader i barns tandhälsa. Utredningens bedömning är att tandvårdssystemets finansieringsmodell i kombination med ökade ojämlikhet i samhället riskerar att cementera skillnaderna i tandhälsa.

I slutbetänkandet föreslås ett antal åtgärder för att uppnå en mer resurseffektiv och jämlik tandvård. Generellt för hela tandvårdssystemet föreslås bland annat huvudprinciper som både privata och offentliga aktörer bör utgå ifrån, exempelvis att behovs-solidaritetsprincipen bör utgöra en central utgångspunkt för tandvård samt att det bör framgå i lagstiftningen. Vidare föreslås att tandvårdslagen bör innehålla principer för tandvårdens organisering. Offentlig och privat tandvårdsverksamhet ska vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet samt så att den kan ges nära befolkningen.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning för socialtjänst och fritid

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

För tandvård som avser barn och unga föreslås bland annat att avgiftsfri tandvård för åldersgruppen mellan 20-23 år ska upphöra för att de resurserna istället ska användas utifrån behov och på så sätt bidrar till ett mer jämlikt och resurseffektivt tandvårdssystem.

Avseende tandvård för vuxna utan särskilda behov föreslås att *Allmänt tandvårdsbidrag* samt *Särskilt tandvårdsbidrag* ska slopas och att bidragen ska ersättas med en sänkt ekonomisk tröskel för att öka besöken till tandvården av fler. Förslaget är att alla vuxna ska erbjudas undersökning och viss förebyggande tandvård till en fast patientavgift på 200 kronor per besök. Avseende tandvård för vuxna med särskilda behov föreslås att det nuvarande regionala särskilda tandvårdsstödet upphör och i stället ersätts med ett statligt selektivt tandvårdsstöd. Det selektiva stödet för basal tandvård föreslås ges under en längre tid för personer som på grund av en långvarigt nedsatt fysisk, psykisk eller kognitiv funktion har väsentligt försämrade förutsättningar att bevara och påverka munhälsan eller genomgå tandvårdsbehandling. Den nedsatta funktionen kan hänföras till en allmänsjukdom, alternativt ett medfött eller förvärvat tillstånd.

I betänkandet anges fyra kostnadsberäknade alternativ avseende ett nytt eller justerat statligt högkostnadsskydd som tar ett första steg för att i sin utformning bli mer likt hälso- och sjukvårdens system. De fyra förslagen utgår i första hand från en omfördelning av resurser och kommer enligt utredningen leda till en välfärd inom tandvård mer lik de övriga välfärdsinsatserna i samhället.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till utredarens föreslagna åtgärder i slutbetänkandet som syftar till att främja jämlik tandhälsa för befolkningen och ett resurseffektivt tandvårdssystem genom behovsstyrd prövning, lägre och fast besökskostnad och ett välfärdssystem för tandvården som är mer likt välfärdssystemet för den övriga vården.

Jämställdhetsanalys

Betänkandet om ett nytt tandvårdssystem för befolkningen har analyserat skillnader i tandhälsa i befolkningen utifrån kön, ålder, bostadsort, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedsättning samt andra relevanta faktorer. Förslaget är könsneutralt och syftar till att utjämna skillnader bland olika grupper i samhället, däribland kvinnor och män. Förslaget om sänkning av besökskostnaden bedöms jämna ut skillnader mellan olika grupper och öka socioekonomiskt utsatta gruppers möjlighet att ta del av tandvården.

Patrik Åhnberg
Stadsdelsdirektör

Anna Toll
Avdelningschef

Bilagor

1. Remissmissiv
2. När behovet får styra- ett tandvårdssystem för en mer jämlik tandhälsa (SOU: 2021:8) vol. 1 och 2

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning för socialtjänst och fritid

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Patrik Åhnberg, Stadsdelsdirektör	2021-05-19
Anna Toll, Avdelningschef	2021-05-19